

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра англійської філології та перекладу

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з науково-методичної роботи та
навчальної роботи
Жильцов О.Б.
« 04 » _____ 20 18 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

для студентів
спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ
освітнього рівня ПЕРШИЙ (бакалаврський)
освітня програма УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА
спеціалізація 035.01 УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Київ – 2018

Розробники: Матвейченко Вікторія Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу.

Викладач: Матвейченко Вікторія Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри англійської філології та перекладу

Протокол від № ____ від _____ 2018 року

Завідувач кафедри _____ Якуба В.В.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми **МОВА І ЛІТЕРАТУРА** (українська)

« ____ » _____ 2018 року

Гарант освітньої програми _____

Робочу програму перевірено « ____ » _____ 2018 року

Заступник директора _____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

На 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

На 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

На 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

На 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	+	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	III	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Методика навчання іноземної мови” - формування в студентів світоглядної та професійно-методичної компетентностей вчителя іноземної мови.

Завдання вивчення дисципліни “Методика навчання іноземних мов”:

- здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв’язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.
- здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.
- створити у студентів широку теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знання із суміжних з методикою наук психолого-педагогічного, філологічного й культурологічного циклів, і на цій основі сформулювати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя;
- ознайомити студентів з найбільш відомими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання іноземних мов і культур, а також сформулювати у них уміння творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;
- на базі одержаних теоретичних знань розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови у школі.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- психолого-педагогічні основи навчального процесу у школі та специфіки їхнього використання у процесі професійної діяльності;
- основні поняття педагогічної техніки, прийоми професійно-педагогічного самовдосконалення, культуру педагогічного спілкування;
- основні поняття і категорії методики навчання іноземних мов;

- навчально-методичні комплекси з іноземних мов;
- теорію вправ для навчання іноземних мов;
- сучасні підходи до формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції;
- інноваційні методичні технології навчання іноземних мов;
- форми, види і способи контролю і оцінювання рівня сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетенцій;
- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів;
- основи планування навчально-виховного процесу з іноземної мови у початковій, основній і старшій школі.

та вміти:

- реалізовувати основні функції аналізу, організації, контролю, самоконтролю в процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для **денної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний / семестровий контроль	Самостійна
Змістовий модуль I.							
Теоретичні основи методики навчання іноземних мов							
Тема 1. Цілі, зміст, принципи, підходи, методи і прийоми навчання іноземних мов (ІМ)	8	2	2				4
Тема 2. Засоби навчання ІМ і система вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції	8	2	2				4
Тема 3. Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (початкова школа)	8	2	2				4
Тема 4. Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (основна школа)	8	2	2				4
Модульна контрольна робота №1	2					2	
Разом	34	8	8			2	16

Змістовий модуль II. Методика формування іншомовної комунікативної компетенції (мовних компетенцій і контроль рівня їх сформованості)							
Тема 5. Формування іншомовної граматичної компетенції і контроль рівня її	8	2	2				4
Тема 6. Формування іншомовної лексичної компетенції і контроль рівня її	8	2	2				4
Тема 7. Формування іншомовної фонетичної компетенції і контроль рівня її	8	2	2				4
Модульна контрольна робота №2	2					2	
Разом	26	6	6			2	12
Підготовка та проходження контрольних заходів						--	
Усього	60	14	14			4	28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні основи методики навчання іноземних мов

Лекція 1. Цілі, зміст, принципи, підходи, методи і прийоми навчання іноземних мов.

Методика як наука про навчання іноземних мов /ІМ/:

- Основні поняття і категорії методики навчання іноземних мов
- об'єкт методики навчання ІМ та її місце в системі наук; основні методичні поняття, їх характеристика;
- методи дослідження (ретроспективний критичний аналіз теорії і практики навчання ІМ у вітчизняній та зарубіжній школі, сучасного стану навчання ІМ; наукове спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідне і пробне навчання; експеримент як основний метод дослідження);
- роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ у вищому навчальному закладі;
- зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією, культурологією; характер цих зв'язків.
- Цілі навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах:**
- формування вторинної мовної особистості, навчання ІМ як оволодіння культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвивальному;
- комплексна реалізація цілей навчання ІМ у середніх навчальних закладах у процесі навчання ІМ;
- поняття загальної компетенції;
- поняття іншомовної комунікативної компетенції; її структура.
- Зміст навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах:**
- компоненти змісту навчання ІМ;
- проблема відбору мовного і мовленнєвого матеріалу для комунікативно достатнього рівня володіння ІМ учнями;
- проблема відбору комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування для навчання усного мовлення;
- проблема відбору текстів для навчання читання та аудіювання.
- Базові методичні категорії: принцип, методична система, метод, технологія, методичний прийом:**
- окремі та спеціальні методичні принципи;

- загальнометодичні принципи;
- система принципів як стратегія навчання;
- методичні системи навчання ;
- методи навчання з позиції вчителя та з позиції учня;
- технологія навчання;
- методичний прийом.

Семінарське заняття 1. Цілі, зміст, принципи, підходи, методи і прийоми навчання іноземних мов.

Розкриття й аналіз основних характеристик методики як науки (предмет методики, його специфіку, понятійно-категорійний апарат, основні методи дослідження).

Опрацювання наукових джерел з теорії методики з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку.

Аналіз структури і змісту програми з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів різних типів.

Аналіз структури і компонентів навчально-методичних комплексів і методичних концепцій, які покладені в їх основу.

Орієнтування в кінцевих і проміжних вимогах програми щодо динаміки формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції.

Співвідношення кінцевих цілей навчання і вимог програми з конкретними умовами навчання в різних типах навчальних закладів.

Аналіз вправ/завдань, які пропонуються в підручнику/навчально-методичному комплексі, визначати їх цілі та режими виконання.

Лекція 2. Засоби навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах.

- Засоби навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах:**
 - поняття про засоби навчання;
 - типи засобів навчання;
 - характеристика нетехнічних і технічних засобів навчання.
- Характеристика програм з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів:**
 - структура програми;
 - вимоги програми за ступенями навчання;
 - зміст навчального матеріалу, його розподіл по розділах.
- Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови:**
 - підручник – основний засіб навчання ІМ;
 - проблема створення навчально-методичних комплексів (НМК) з іноземних мов;
 - необхідність створення альтернативних НМК для навчання ІМ у середньому навчальному закладі;
 - врахування рідної мови учнів і національних традицій народу при створенні підручників з ІМ;
 - характер творчої діяльності вчителя при використанні НМК.
- Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов:**
 - види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних мов;
 - методика застосування різних засобів навчання;
 - особливості використання інформаційних технологій у навчанні ІМ.
- Система вправ для навчання іноземних мов:**
 - вправа/завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції;
 - класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації;
 - типи і види вправ, їх організація у комплекси, групи, серії;

- поняття про систему вправ та її компоненти;
- послідовність виконання вправ згідно з етапами формування мовленнєвих навчочк і вмінь;
- особливості комунікативних вправ.

Семінарське заняття 2. Аналіз НМК з ІМ і вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції.

Програма з іноземних мов для середньої школи, її структура і зміст. Відмінності програм для різних типів середніх навчальних закладів. Навчально-методичні комплекси для середньої школи, їх структура і зміст. Детальний аналіз усіх компонентів НМК. Порівняння НМК різних авторів. Ознайомлення із зарубіжними НМК.

Навчитися розрізняти види компетенцій, відрізняти мовленнєву навчочку від мовленнєвого вміння; визначити тип і вид вправи; аналізувати вправи різних НМК.

Поняття «вправа» і «система вправ». Характеристика основних типів і видів вправ для навчання ІМ. Вимоги до вправ для формування мовленнєвих навчочок і мовленнєвих вмінь. Аналіз вправ з відповідної мови (мов) з точки зору згаданих вимог.

Лекція 3. Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах (початкова школа).

Загальна характеристика процесу навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах на сучасному етапі:

- обов'язковий курс навчання ІМ у середніх навчальних закладах;
- ступені навчання;
- завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання.

Особливості навчання іноземної мови в початковій школі:

- початковий ступінь і його загальна характеристика;
- вікові особливості школярів 1-4 класів;
- різні підходи до організації навчання різних видів мовленнєвої діяльності на початковому ступені;

■ поняття «усне випередження», паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності;

- співвідношення усного і писемного мовлення;
- форми і прийоми навчання на цьому ступені;
- роль ігрових прийомів.

Особливості навчання іноземної мови в основній школі:

- середній ступінь і його загальна характеристика;
- вікові особливості учнів 5-9 класів;
- організація навчання, форми і прийоми навчання;
- роль самостійної роботи у процесі оволодіння ІМ.

Особливості навчання іноземної мови у старшій школі:

- старший ступінь і його загальна характеристика;
- вікові особливості учнів 10-11 класів;
- співвідношення усного мовлення, читання і письма;
- прийоми і форми навчання;
- самостійна/автономна робота учнів з оволодіння ІМ;
- індивідуальний підхід до учнів у процесі організації самостійної/автономної роботи з ІМ.

Особливості профільного навчання іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах:

- типові навчальні плани для організації профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах;

- особливості навчання іноземної мови за профілями і рівнями;
- цілі навчання;
- принципи навчання;
- вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією;
- навчально-методичне забезпечення.
- Особливості навчання іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах з поглибленим вивченням іноземних мов:**
 - типові навчальні плани;
 - цілі навчання;
 - зміст навчання;
 - принципи навчання;
 - вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією;
 - навчально-методичне забезпечення.
- Особливості навчання другої іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах:**
 - типові навчальні плани;
 - цілі навчання;
 - зміст навчання;
 - принципи навчання;
 - вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією;
 - навчально-методичне забезпечення.
- Форми організації і планування навчально-виховного процесу з іноземної мови. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови:**
 - специфіка уроку, вимоги до сучасного уроку іноземної мови;
 - форми роботи вчителя та учнів на уроці; переваги колективних форм роботи;
 - типологія уроків, різні точки зору на типологію уроків;
 - структура уроку ІМ: функції учителя на уроці.
- Планування навчального процесу з іноземної мови:**
 - типи і види планів;
 - структура планів; компоненти й етапи плану уроку;
 - особливості планування на різних ступенях навчання в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.
- Організація і реалізація контролю на уроках іноземної мови:**
 - об'єкти і цілі контролю;
 - види контролю;
 - форми контролю;
 - роль поточного й підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетенції;
 - 12-бальна система оцінювання;
 - критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови:**
 - завдання і зміст інтенсифікації навчання;
 - прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії;
 - автономізація навчання;
 - індивідуалізація навчання ІМ.
- Позакласна робота з іноземної мови:**
 - цілі, завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови;
 - роль позакласної роботи з ІМ у підвищенні мотивації учнів до вивчення предмета «Іноземна мова»;
 - види і форми позакласної роботи з іноземної мови у середніх навчальних закладах різного типу, її завдання і зміст;
 - методика проведення різних форм і видів позакласної роботи;

■ роль кабінету ІМ/ресурсного центру в організації позакласної роботи з ІМ, його технічне й методичне оснащення.

Семінарське заняття 3. Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах.

Особливості навчання іноземної мови у початковій школі (методи і прийоми).

Особливості планування уроків іноземної мови в початковій школі.

Лекція 4. Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах (основна школа).

Особливості навчання іноземної мови в основній школі:

- середній ступінь і його загальна характеристика;
- вікові особливості учнів 5-9 класів;
- організація навчання, форми і прийоми навчання;
- роль самостійної роботи у процесі оволодіння ІМ.

- співвідношення усного мовлення, читання і письма;
- прийоми і форми навчання;
- самостійна/автономна робота учнів з оволодіння ІМ;
- індивідуальний підхід до учнів у процесі організації самостійної/автономної роботи з ІМ.

з ІМ.

Форми організації і планування навчально-виховного процесу з іноземної мови. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови:

- специфіка уроку, вимоги до сучасного уроку іноземної мови;
- форми роботи вчителя та учнів на уроці; переваги колективних форм роботи;
- типологія уроків, різні точки зору на типологію уроків;
- структура уроку ІМ: функції учителя на уроці.

Планування навчального процесу з іноземної мови:

- типи і види планів;
- структура планів; компоненти й етапи плану уроку;
- особливості планування на різних ступенях навчання в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Організація і реалізація контролю на уроках іноземної мови:

- об'єкти і цілі контролю;
- види контролю;
- форми контролю;
- роль поточного й підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетенції;

- 12-бальна система оцінювання;
- критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови:

- завдання і зміст інтенсифікації навчання;
- прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії;
- автономізація навчання;
- індивідуалізація навчання ІМ.

Позакласна робота з іноземної мови:

- цілі, завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови;
- роль позакласної роботи з ІМ у підвищенні мотивації учнів до вивчення предмета «Іноземна мова»;

■ види і форми позакласної роботи з іноземної мови у середніх навчальних закладах різного типу, її завдання і зміст;

- методика проведення різних форм і видів позакласної роботи;
- роль кабінету ІМ/ресурсного центру в організації позакласної роботи з ІМ, його технічне й методичне оснащення.

Семінарське заняття 4. Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах.

Особливості навчання іноземної мови в основній школі (методи і прийоми).

Особливості планування уроків іноземної мови в основній школі.

Змістовий модуль II. Методика формування іншомовної комунікативної компетенції (мовних компетенцій і контроль рівня їх сформованості)

Лекція 5. Формування іншомовної граматичної компетенції (ІГК) і контроль рівня її сформованості

- **Формування іншомовної граматичної компетенції:**
 - складники іншомовної граматичної компетенції;
 - характеристика граматичної підсистеми іноземної мови;
 - цілі і завдання навчання граматики в різних типах навчальних закладів;
 - роль граматичних знань у процесі формування іншомовної граматичної компетенції;
 - характеристика граматичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
 - вправи для формування іншомовної граматичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
 - особливості формування іншомовної граматичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.

Семінарське заняття 5. Вправи і фрагменти уроків з формування ІГК.

Мета і короткий зміст: навчитися робити методичний аналіз граматичних явищ; аналізувати прийоми і способи подачі активного й пасивного граматичного матеріалу, аналізувати вправи; використовувати ефективні способи і прийоми формування граматичної компетенції; планувати й проводити фрагменти уроків з формування ІГК.

Мета і зміст навчання активного / пасивного граматичного матеріалу. Особливості навчання активного / пасивного граматичного матеріалу. Процес оволодіння граматичним матеріалом. Етапи роботи. Методика пояснення граматичного матеріалу. Вправи для формування граматичних навичок. Аналіз фрагментів уроків, які навчають граматичного матеріалу. Проведення студентами фрагментів уроків на формування граматичної компетенції у формі ділової гри.

Лекція 6. Формування іншомовної лексичної компетенції (ІЛК) і контроль рівня її сформованості.

- **Формування іншомовної лексичної компетенції:**
 - складники іншомовної лексичної компетенції;
 - характеристика лексичної підсистеми іноземної мови;
 - цілі і завдання навчання лексики в різних типах навчальних закладів;
 - роль лексичних знань у процесі формування іншомовної лексичної компетенції;
 - активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник;
 - характеристика лексичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
 - прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики;

- вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
- вправи для формування іншомовної рецептивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
- вправи для формування потенційного словника учня;
- особливості формування іншомовної лексичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.

Семінарське заняття 6. Вправи і фрагменти уроків з формування ІЛК.

Мета і короткий зміст: навчитися аналізувати лексичні одиниці ІМ, визначати ефективні способи семантизації лексичних одиниць; підбирати і складати вправи для автоматизації дій учнів з лексичними одиницями; планувати і проводити фрагменти уроків з формування лексичної компетенції.

Мета і зміст навчання лексики ІМ у середній школі. Поняття "лексична одиниця". Проблема відбору лексичного матеріалу. Засоби семантизації. Етапи роботи з лексичним матеріалом, що входить до активного лексичного мінімуму. Методика подачі нового лексичного матеріалу на різних етапах навчання ІМ у школі. Вправи для формування мовленнєвих лексичних навичок. Вправи для формування вміння здогадки про значення нових лексичних одиниць. Аналіз фрагментів уроків, які навчають лексики. Проведення фрагментів уроків, складених студентами, у формі ділової гри.

Лекція 7. Формування іншомовної фонетичної компетенції (ІФК) і контроль рівня її сформованості.

- **Формування іншомовної фонетичної компетенції:**
 - складники іншомовної фонетичної компетенції;
 - характеристика фонетичної і фонологічної підсистем іноземної мови;
 - роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у навчанні іноземної мови;
 - цілі і завдання навчання фонетики;
 - роль фонетичних знань у процесі формування іншомовної фонетичної компетенції;
 - характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок;
 - вправи для формування іншомовної фонетичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
 - особливості формування іншомовної фонетичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.

Семінарське заняття 7. Вправи і фрагменти уроків з формування ІФК.

Мета і короткий зміст: навчитися аналізувати звуки іноземної мови; підбирати і складати вправи для розвитку фонематичного й інтонаційного слуху і слуховимовних навичок; планувати і проводити фрагменти уроків з формування фонетичної компетенції.

Завдання навчання фонетики іноземної мови у середній школі. Методична типологія звуків іноземної мови. Етапи формування слуховимовних навичок. Вправи для навчання вимови та інтонації. Удосконалення вимови учнів. Використання ТЗН у навчанні вимови та інтонації. Проведення фрагментів уроків, складених студентами, у формі ділової гри.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна к-сть балів	Кількість одиниць	Максимальна к-сть балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	93	-	76

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль І.

Теоретичні основи методики навчання іноземних мов

Методика як наука про навчання іноземних мов /ІМ/:

Основні поняття і категорії методики навчання іноземних мов

- об'єкт методики навчання ІМ та її місце в системі наук; основні методичні поняття, їх характеристика;
- методи дослідження (ретроспективний критичний аналіз теорії і практики навчання ІМ у вітчизняній та зарубіжній школі, сучасного стану навчання ІМ; наукове спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідне і пробне навчання; експеримент як основний метод дослідження);
- роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ у вищому навчальному закладі;
- зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією, культурологією; характер цих зв'язків.

Цілі навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах:

- формування вторинної мовної особистості, навчання ІМ як оволодіння культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвивальному;
- комплексна реалізація цілей навчання ІМ у середніх навчальних закладах у процесі навчання ІМ;
- поняття загальної компетенції;
- поняття іншомовної комунікативної компетенції; її структура.

Зміст навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах:

- компоненти змісту навчання ІМ;
- проблема відбору мовного і мовленнєвого матеріалу для комунікативно достатнього рівня володіння ІМ учнями;

- проблема відбору комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування для навчання усного мовлення;
- проблема відбору текстів для навчання читання та аудіювання.
- **Базові методичні категорії: принцип, методична система, метод, технологія, методичний прийом:**
 - окремі та спеціальні методичні принципи;
 - загальнометодичні принципи;
 - система принципів як стратегія навчання;
 - методичні системи навчання ;
 - методи навчання з позиції вчителя та з позиції учня;
 - технологія навчання;
 - методичний прийом.
- **Засоби навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах:**
 - поняття про засоби навчання;
 - типи засобів навчання;
 - характеристика нетехнічних і технічних засобів навчання.
- **Характеристика програм з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів:**
 - структура програми;
 - вимоги програми за ступенями навчання;
 - зміст навчального матеріалу, його розподіл по розділах.
- **Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови:**
 - підручник – основний засіб навчання ІМ;
 - проблема створення навчально-методичних комплексів (НМК) з іноземних мов;
 - необхідність створення альтернативних НМК для навчання ІМ у середньому навчальному закладі;
 - врахування рідної мови учнів і національних традицій народу при створенні підручників з ІМ;
 - характер творчої діяльності вчителя при використанні НМК.
- **Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов :**
 - види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних мов;
 - методика застосування різних засобів навчання;
 - особливості використання інформаційних технологій у навчанні ІМ.
- **Система вправ для навчання іноземних мов:**
 - вправа/завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції;
 - класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації;
 - типи і види вправ, їх організація у комплекси, групи, серії;
 - поняття про систему вправ та її компоненти;
 - послідовність виконання вправ згідно з етапами формування мовленнєвих навичок і вмінь;
 - особливості комунікативних вправ.

Змістовий модуль II.

Методика формування іншомовної комунікативної компетенції (мовних компетенцій і контроль рівня їх сформованості)

Формування іншомовної граматичної компетенції:

- складники іншомовної граматичної компетенції;
- характеристика граматичної підсистеми іноземної мови;
- цілі і завдання навчання граматики в різних типах навчальних закладів;

- роль граматичних знань у процесі формування іншомовної граматичної компетенції;
- характеристика граматичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
- вправи для формування іншомовної граматичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
- особливості формування іншомовної граматичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.
- **Формування іншомовної лексичної компетенції:**
 - складники іншомовної лексичної компетенції;
 - характеристика лексичної підсистеми іноземної мови;
 - цілі і завдання навчання лексики в різних типах навчальних закладів;
 - роль лексичних знань у процесі формування іншомовної лексичної компетенції;
 - активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник;
 - характеристика лексичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
 - прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики;
 - вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
 - вправи для формування іншомовної рецептивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
 - вправи для формування потенційного словника учня;
 - особливості формування іншомовної лексичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.
- **Формування іншомовної фонетичної компетенції:**
 - складники іншомовної фонетичної компетенції;
 - характеристика фонетичної і фонологічної підсистем іноземної мови;
 - роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у навчанні іноземної мови;
 - цілі і завдання навчання фонетики;
 - роль фонетичних знань у процесі формування іншомовної фонетичної компетенції;
 - характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок;
 - вправи для формування іншомовної фонетичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
 - особливості формування іншомовної фонетичної компетенції у початковій, основній і старшій школі.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Теоретичні основи методики навчання іноземних мов			
Тема 1. Цілі, зміст, принципи, підходи, методи і прийоми навчання іноземних мов	семінарське заняття	5	
Тема 2. Засоби навчання ІМ і система вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції	семінарське заняття	5	
Тема 3. Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (початкова школа)	семінарське заняття	5	

Тема 4. Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (основна школа)	семінарське заняття	5	
Змістовий модуль II. Методика формування іншомовної комунікативної компетенції (мовних компетенцій і контроль рівня їх сформованості)			
Тема 5. Вправи і фрагменти уроків з формування ІГК	семінарське заняття	5	
Тема 6. Вправи і фрагменти уроків з формування ІЛК	семінарське заняття	5	
Тема 7. Вправи і фрагменти уроків з формування ІФК	семінарське заняття	5	
Разом: 35 балів			

Зразки завдань для самостійної роботи студента
Основні типи завдань різних рівнів складності:

1-й рівень складності:

- Назвіть принципи ..., методи ..., прийоми тощо.
- Відобразіть схематично ...
- Охарактеризуйте ...
- Розв'яжіть кросворд ...
- Розкрийте сутність поняття ...
- Дайте стислу характеристику ...
- Перелічіть ...
- Виконайте тест ...

2-й рівень складності:

- Розкрийте взаємозв'язок понять ...
- Дайте порівняльну характеристику ...
- Зробіть порівняльний аналіз ...
- Обґрунтуйте необхідність ...
- Складіть кросворд ...
- Визначте особливості ...
- Прокоментуйте ...

3-й рівень складності:

- Побудуйте рейтингову шкалу труднощів ...
- Окресліть шляхи вдосконалення ...
- Складіть ...
- Розробіть ...
- Підберіть ...
- Підготуйте ...
- Напишіть ...

Приклади завдань різних рівнів складності:

Завдання 1-го рівня складності

- Пригадайте теоретичний матеріал і заповніть таблицю ...
- Перевірте, чи ви можете:
 - назвати основні методи дослідження;
 - описати основні методичні закономірності навчання іноземної мови і культури;
 - визначити умови успішного навчання іноземної мови і культури;
 - перелічити фази реалізації методичного експерименту;
 - охарактеризувати зв'язок методики навчання іноземних мов і культур з іншими науками тощо.

Завдання 2-го рівня складності

Докажіть, що у процесі навчання читання іноземною мовою реалізується методичний принцип інтеграції та диференціації.

Визначте, про яку інтерференцію – міжмовну або внутрішньомовну, йдеться у наведеному прикладі. При вивченні іноземної мови україномовний студент стикається з явищем артикля.

Завдання 3-го рівня складності

Укладіть анкету для визначення пізнавальних інтересів і захоплень учнів з теми “Моя майбутня професія”.

Розробіть картки для розвитку вмінь монологічного мовлення учнів 10 класу з низьким, середнім і високим рівнями володіння цим видом мовленнєвої діяльності.

Розробіть п’ять вправ для контролю з використанням наочності.

Розробіть план-конспект уроку ... мови для ... класу за темою “Мій робочий день”.

При розробці плану-конспекту обов’язково передбачте:

■ визначення практичних, освітньої, розвиваючої та виховної цілей уроку;

■ фрагмент уроку з навчання монологічного мовлення за темою...;

■ вербально-графічну наочність як опору для монологічних висловлювань учнів.

Критерії оцінювання розробляються окремо до кожного із завдань певного рівня складності.

Зразки завдань трьох рівнів складності

1. Проаналізуйте чинну програму з англійської мови для загальноосвітніх навчальних закладів і визначте, чи відповідає вона сучасним вимогам щодо її компонентного складу. Поставте знак «+» у відповідній колонці.

Розділ програми	Є	Немає
1	2	3
1. Цілі та завдання навчання		
2. Мовний матеріал		
3. Мовленнєвий матеріал		
4. Вимоги до рівня володіння мовленнєвими вміннями		
5. Зразок контрольних матеріалів для визначення рівня володіння ІМ		

2. Виберіть два підручники англійської мови для середньої школи. Проаналізуйте їх і визначте, чи відповідають вони основним вимогам до сучасного підручника з іноземної мови. Поряд з кожною вимогою поставте знаки:

+ (відповідає)

- (не відповідає)

0 (відповідає частково)

Вимога	Підручник №1	Підручник №2
1. Системність		
2. Комплексність		
3. Відповідність певній методичній системі		
4. Врахування особливостей етапу навчання		
5. Наступність матеріалів		
6. Врахування особливостей рідної мови		
7. Мовленнєва спрямованість навчального матеріалу		
8. Розподіл матеріалу для продуктивного і рецептивного засвоєння		

9. Достатня увага до формування граматичних, лексичних і фонетичних навичок		
10. Концентричне і циклічне розташування навчальних матеріалів		

3. Ознайомтеся з фрагментами уроків для навчання:

- активного граматичного матеріалу на засвоєння ГС видо-часової форми Present Simple (третя особа однини у стверджувальній формі);
- пасивного граматичного матеріалу для розпізнавання функцій безособових форм дієслова у реченні.

4. Будьте готові продемонструвати фрагменти, з якими ви ознайомилися, на практичному занятті.

5. На основі поданих зразків розробіть власні фрагменти уроків з навчання:

- активного граматичного матеріалу на засвоєння ГС видо-часової форми Past Simple (всі особи однини у стверджувальній формі);
- пасивного граматичного матеріалу для розпізнавання функцій інфінітива у реченні.

6. Будьте готові продемонструвати свої фрагменти на практичному занятті.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальна дисципліна "Методика навчання іноземної мови" складається з двох модулів.

Модулі включають бали за відвідування лекцій та семінарських занять, поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульної контрольної роботи здійснюється у письмовій формі.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Методика навчання іноземної мови» оцінюються відповідно до вимог ECTS, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів більше 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Розрахунок рейтингових балів з коефіцієнтом та систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях:

Розрахунок рейтингових балів з коефіцієнтом

VI семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього о
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7

3.	Виконання завдань з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	7	35
4.	Робота на семінарському занятті, в т.ч. дискусія, виступ, повідомлення	10	7	70
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів - 169				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів становить $169/100 = 1,69$				
6.	ПМК	100	1	100

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

На III курсі з навчальної дисципліни "Методика навчання іноземної мови" не має семестрового контролю.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Контрольні питання до курсу «Методика навчання іноземної мови»

- Методика як наука, її зв'язок із суміжними науками.
- Розкрийте сучасні методичні принципи навчання іноземних мов і культур.
- Розкрийте поняття іншомовної комунікативної компетенції.
- Охарактеризуйте основні компоненти змісту навчання іноземних мов і культур.
- Охарактеризуйте вправи для формування іншомовної комунікативної компетенції: поняття "вправа", "структура вправи". "класифікація вправ".
- Охарактеризуйте основні та факультативні компоненти навчально-методичного комплексу з іноземної мови.
- Розкрийте методику формування іншомовної фонетичної компетенції: складники компетенції, мету і зміст навчання вимови, принцип апроксимації, основні типи і види вправ для формування слуховимовних навичок.
- Розкрийте методику формування іншомовної лексичної компетенції: складники компетенції, мету і зміст навчання лексики, поняття "активний" і "пасивний" лексичний мінімум, різні способи семантизації лексичних одиниць.
- Охарактеризуйте етапи роботи з лексичним матеріалом, типи і види вправ для засвоєння лексичного мінімуму.
- Розкрийте методику формування іншомовної граматичної компетенції: складники компетенції, мету і зміст навчання граматичного матеріалу, етапи ознайомлення з ГС активного мінімуму, типи і види вправ для їх засвоєння.
- Розкрийте мету і зміст навчання інтонації, охарактеризуйте типи і види вправ для формування рецептивних і репродуктивних інтонаційних навичок.
- Розкрийте поняття "активний" і "пасивний" граматичний мінімум. Охарактеризуйте типи і види вправ для засвоєння ГС пасивного граматичного мінімуму.
- Розкрийте методику формування соціокультурної компетенції: складники компетенції, мету, зміст і приклади вправ для формування.
- Охарактеризуйте організаційні форми навчально-виховного процесу з іноземної мови. Розкрийте вимоги до сучасного уроку іноземної мови, типологію уроків.
- Охарактеризуйте структуру уроку іноземної мови, особливості уроку на різних ступенях навчання.
- Охарактеризуйте тест як засіб контролю у навчанні іноземних мов: поняття "тест", структура тесту, типи, види тестів і методику використання.
- Розкрийте мету, зміст і форми позакласної роботи з іноземної мови .

■ Розкрийте особливості планування навчально-виховного процесу з іноземної мови: види планів, планування уроків іноземної мови на різних ступенях навчання.

■ Охарактеризуйте типологію засобів навчання за різними критеріями. Розкрийте переваги використання фонограми та відеофонограми.

■ Розкрийте можливості використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов і культур.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

VI семестр

Разом: 60 годин, лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Теоретичні основи методики навчання іноземних мов				Методика формування іноземної комунікативної компетенції (мовних компетенцій і контроль рівня їх сформованості)		
Кількість балів за модуль	169 балів						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Кіл-ть годин	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години
Теми лекційних занять	Цілі, зміст, принципи, підходи, методи і прийоми навчання іноземних мов (ІМ) (1 бал)	Засоби навчання ІМ і система вправ для формування іноземної комунікативної компетенції (1 бал)	Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (1 бал)	Особливості організації навчання іноземних мов у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів (1 бал)	Формування іноземної граматичної компетенції (1 бал)	Формування іноземної лексичної компетенції і контроль рівня її сформованості (1 бал)	Формування іноземної фонетичної компетенції (1 бал)
Сем. зан.	1	2	3	4	5	6	7
Кіл-ть годин	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години	2 години
Теми семінарських занять	Цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання іноземних мов (10 балів + 1 бал (відв.))	Аналіз НМК з ІМ і вправ для формування іноземної комунікативної компетенції (10 балів + 1 бал (відв.))	Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах (10 балів + 1 бал (відв.))	Організація навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах (10 балів + 1 бал (відв.))	Вправи і фрагменти уроків з формування ІГК (10 балів + 1 бал (відв.))	Вправи і фрагменти уроків з формування ІЛК (10 балів + 1 бал (відв.))	Вправи і фрагменти уроків з формування ІФК (10 балів + 1 бал (відв.))
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				Модульна контрольна робота 25 балів		
Види підсумкового контролю	(ІМК) ---						

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
2. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.

Додаткова

1. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: Іноземні мови. 2-12 класи. – ВТФ "Перун", 2005. – 208 с.
2. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. – К.: Генеза, 2007. – 136 с.
3. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.
4. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. – М.: Астрель: АСТ Хранитель, 2007. – 746 с.
5. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford, 2010. – 176 p.
6. Harmer J. The Practice of Language Teaching. – Longman, 2004. – 370 p.
7. Slattery M., Willis J. Introduction for Primary Teachers. – Oxford, 2009. – 148 p.

9. Додаткові ресурси

1. Електронні посібники з методики навчання іноземних мов.
2. Комп'ютерні програми з методики навчання іноземних мов у початковій, основній і старшій школі.
3. Комп'ютерні програми з методики навчання іноземних мов у профільній школі.
4. Електронні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів.
5. Електронні шкільні підручники з іноземних мов.
6. Відеофайли з методики навчання іноземних мов.
7. Електронні проекти Ради Європи з методики навчання іноземних мов.
8. Електронні автореферати дисертацій з методики навчання іноземних мов.
9. Електронні дисертації з методики навчання іноземних мов.
10. Електронні додатки до зарубіжних підручників з іноземних мов.

Робоча навчальна програма Методика навчання іноземної мови

Укладач: Матвейченко Вікторія Вікторівна, доцент кафедри англійської філології та перекладу Інституту філології університету імені Бориса Грінченка. На матеріалі Програми «Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах»; розробник: доктор педагогічних наук, професор С.Ю.Ніколаєва, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Київського національного лінгвістичного університету.